

werden dadurch immer mehr zu uns gedrängt. Jedenfalls ist die NSB viel verlässlicher als die niederländische Polizei.

Wenn diese Verwendbarkeit der NSB heute zum Teil darauf zurückgeht, dass irgendetwelke nebulosen Vorstellungen van einem niederländischen Staat irgendetwelcher Grösse in einzelnen Köpfen bestehen, so halte ich das derzeit politisch für gar nicht so wichtig, das wichtigste ist das derzeitige Funktionieren dieser Menschen. Es wäre ein Zeugnis unserer vollen politischen Unfähigkeit, wenn es uns nach dem Sieg nicht gelingen würde, diese Nationalismen wegzunehmen und die massgeblichen niederländischen Leute in den gemeinsamen germanischen Bereich zu bekommen. Sind dann einige da, die noch nicht wollen oder können, so kann man die zur gegebenen Zeit leicht zur Seite schieben.¹

Dit betoog sprak Himmler zeer aan en deze aanvaardde dan ook het compromis dat onder Seyss-Inquarts leiding tot stand gekomen was. Himmler had trouwens het gevoel dat de onstuimige Rauter te negatief over Mussert oordeelde; in het program dat voor Himmlers bezoek aan Nederland opgesteld werd, kregen de NSB en Mussert alle eer: een bezoek aan het hoofdkwartier te Utrecht, een bezoek aan het Hagespraakterrein te Lunteren, enkele ontvangsten waarbij Mussert aanwezig zou zijn – kortom, de leider van de NSB zou de volle gelegenheid krijgen tot openhartige gesprekken met de machtige *Reichsführer-SS*. Uit alle gegevens blijkt evenwel dat hij niet de moed opracht, Himmler ronduit te zeggen wat hij van het *grossgermanische* streven en van de annexionistische elementen in Seyss-Inquarts beleid vond. Wat de punten van onmiddellijk belang betrof, beperkte Mussert zich er toe, Himmlers instemming te winnen voor het denkbeeld dat aan de eedsaflegging door het NSB-kader op hem, Mussert, ook deelgenomen zou worden door die leden van de SS die functionarissen waren van de NSB; eigenlijk had Mussert verder willen gaan: het gehele kader van de SS zou hem trouw moeten zweren. Dat was evenwel door Himmler verworpen: de betrokkenen hadden immers al trouw gezworen aan Hitler.

Dat laatste dan, was op zondag 17 mei geschied. Twee dagen vóór die plechtigheid (waarbij aan ca. zeshonderd SS'ers de eed op Hitler afgenomen was²) had *Storm-SS* geschreven dat het 'weinig uit(maakt) wat Jantje of Pietje te beweren hebben over oude of nieuwe staten of grenzen, over afscheidingen of aansluitingen'³, en ook de toespraak die Feldmeijer na de beëdiging hield, was een en al verheerlijking van de 'Grootgermaanse' waarden ('van al deze waarden is Adolf Hitler de verpersoonlijking. In hem, door hem en tot hem

¹ Brief, 4 mei 1942, van Seyss-Inquart aan Himmler (BDC, 199–207). ² Enkele leden weigerden de eed af te leggen en kregen derhalve ontslag uit de SS. ³ *Storm-SS*, 15 mei 1942.